

מדרש רבה

כי תשא – הן יראת ה' היא חוכמה

הרב יצחק שילת

שמות רבה, כי תשא, פרשה מ

א וַיְדַבֵּר ה' רָאָה קִרְאתִי בְשֵׁם בְּצִלְאֵל, כֹּה פָתַח רַבִּי תַנְחוּמָא בַר אֲבָא, (איוב כח, כז): אַז רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם חִקְרָה. צָפָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְרָאָה שְׂיִשְׂרָאֵל מִקְבְּלֵינָא אֶת הַתּוֹרָה, שְׂאֵלֵינָא כִּן לֹא בְרָא הָעוֹלָם, שְׁנַאֲמַר: אַז רָאָה וַיִּסְפְּרָה, וּמָה כְּתִיב אַחֲרָיו (איוב כח, כח): וַיֹּאמֶר לְאָדָם הוּא יִרְאֵת ה' הִיא חֻכְמָה, וְאִין אָדָם אֶלָּא יִשְׂרָאֵל, שְׁנַאֲמַר (יחזקאל לד, לא): וְאַתָּן צֹאנֵי צֹאן מְרֻעִיתֵי אָדָם אַתֶּם. אַז רָאָה וַיִּסְפְּרָה, בְּסִינֵי. הַכִּינָה, בְּאֵהֶל מוֹעֵד. וְגַם חִקְרָה, בְּעֶרְבוֹת מוֹאָב בְּאֵלֶּה הַדְּבָרִים. דְּבַר אַחַר, אַז רָאָה וַיִּסְפְּרָה, אָמְרוּ רַבְּנֵי צְרִיָּה אָדָם לְהִיּוֹת נוֹטֵל מִשָּׁל לומר פְּרָקוּ אוֹ אֲגַדְתּוּ אוֹ מְדַרְשׁוּ, בְּשַׁעָה שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְאָמְרָם בְּצַבּוֹר לֹא יֵאמֶר הוֹאִיל שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ בְּיָפָה כְּשֶׁאֲכַנֵּס לְדַרְשׁ אֲנִי אוֹמֵר, אָמַר רַב אַחָא מִן הָאֱלֹהִים אַתָּה לְמַד, כְּשֶׁבִקֵּשׁ לומר תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל אָמְרָה אַרְבַּע פְּעָמִים בֵּינוּ לְבִין עֲצָמוּ עַד שֶׁלֹּא אָמְרָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנַאֲמַר: אַז רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם חִקְרָה, וְאַחַר כֹּה וַיֹּאמֶר לְאָדָם, וְכֵן (שמות כ, א): וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְאַחַר כֹּה לֵאמֹר לְיִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ רַבְּנֵי יוֹחָנָן בֶּן תוֹרְתָא פְּעַם אַחַת בָּא לְפָנָי רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר לוֹ עֲמֵד וְקִרְא בַּתּוֹרָה, אָמַר לָהֶם לֹא עֲבַרְתִּי עַל הַפְּרָשָׁה, וְשִׁבְחָהּ חֻכְמִים, הוּי: אַז רָאָה וַיִּסְפְּרָה. אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָא כָּל מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וְאִין בִּידּוֹ יִרְאֵת חֻסָּא אִין בִּידּוֹ כְּלוּם. כָּל נֶגֶר שְׂאִין בִּידּוֹ אֲרַגְלֵיָא שְׁלוֹ אִינוּ נֶגֶר, לָמָּה שֶׁקִּפְלִיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה בִּירְאֵת חֻסָּא, שְׁנַאֲמַר (ישעיה לג, ו): יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצְרוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל מִי שֶׁיּוֹדֵעַ תּוֹרָה וְאִינוּ עוֹשֶׂה, מוֹטֵב לוֹ שֶׁלֹּא יֵצֵא לְעוֹלָם, אֶלָּא נִהְפָּכָה הַשְּׁלֵיָא עַל פְּנָיו. לָכֵן נֹאֲמַר: וַיֹּאמֶר לְאָדָם הוּא יִרְאֵת ה' וגו'. אָמַר רַבִּי חִיָּא בַר אֲבָא, מֵהוּ הוּא יִרְאֵת ה' וגו', אָמַר הָאֱלֹהִים אִם הָיוּ לָךְ מַעֲשִׂים טוֹבִים אֲנִי נוֹתֵן לָךְ שָׂכָר, וּמָה שָׂכָר, תּוֹרָה, שְׁנַאֲמַר: וַיֹּאמֶר לְאָדָם הוּא יִרְאֵת ה' הִיא חֻכְמָה וְסוּר מֵרַע בִּינָה, וְאִם סָרְתָּ מִן הָרַע, אֲנִי מַעֲמִיד מִמֶּךָ בְּנֵי אָדָם שְׂמִיבִינִים בַּתּוֹרָה, מֵהֵיכָן אַתָּה לְמַד מִיּוֹכֶבֶד וּמֵרִים בַּעַת שְׂרָאוֹ מֵהָאֱלֹהִים, כְּדַכְתִּיב (שמות א, יז): וַתִּירָאֵן הַמִּלְדוֹת אֶת הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּא בַר אֲבָא שָׂכָר הִירְאָה תּוֹרָה, שְׂמִיּוֹכֶבֶד הָעֵמִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מִשָּׁה וְזָכָה שֶׁתִּכְתֵּב הַתּוֹרָה עַל שְׁמוֹ, שְׁנַאֲמַר (מלאכי ג, כב): זָכְרוּ תּוֹרַת מִשָּׁה עַבְדִּי, וְכְתִיב (דברים לג, ד): תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מִשָּׁה, מֵרִים עַל יְדֵי שִׁסְרָה מִן הָרַע וּמִן הַחֻסָּא הָעֵמִיד מִמֶּנָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּצִלְאֵל וְזָכָה לְחֻכְמָה וּלְבִינָה, הִדָּא הוּא דְכְתִיב: רָאָה קִרְאתִי בְשֵׁם בְּצִלְאֵל, וְכְתִיב (שמות לא, ג): וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת.

דף מקורות